

A Pécsi Ítéltábla a dr. Fekete Tünde Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Fekete Tünde pártfogó ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Nemes Pál (ügyvéd címe) ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen - személyhez fűződő jogok megsértése és egyéb iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2019. február 21. napján kelt 13.P.20.638/2018/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. és 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 30.786.-(harmincezer-hétszáznyolcvanhat) forint másodfokú perköltséget.

A pártfogó ügyvéd díja teljes egészében a felperest terheli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes a **cs-i** temető tulajdonosa és üzemeltetője, a temetési helyekről nyilvántartást nem vezet. Az egyházközségi tagok térítés, illetve megváltási kötelezettség nélkül igényelhetnek sírhelyet a temetőben, a nem egyházközségi tagok temetkezési hely igénylése esetén 5 évre visszamenőleg kötelesek az egyházfenntartói járulékot megfizetni.

A temetőben úgynevezett „sorba temetés” történik, a sírhelyet igénylő hozzátartozóját a sorban következő üres sírhelybe lehet temetni.

A felperes apai nagyapja 1967-ben halt meg, a felperes édesapja a perbeli - akkor még állami tulajdonban és fenntartásban lévő - **cs-i** temetőben választott sírhelyet. Az elhunytat koporsóban temették el, majd az 1968-ban elhunyt apai nagyanyját is e sírhelybe temették, ugyancsak koporsós temetéssel. A felperes édesapja a sírhelyre egyes síremléket készített két szülője nevének feliratával. 2003-ban a felperes csecsemőként meghalt unokáját urnás temetéssel - felperes édesapja hozzájárulásával - szintén e sírhelybe temették.

A felperes édesapja és testvére (felperes nagybátyja), **P.A.** - annak kérésére -kifejezték azt a szándékukat, hogy egymás mellett kívánnak nyugodni a **cs-i** temetőben. A felperes édesapja 2006-ban hunyt el, őt a felperes a szüleivel egy sírba temette urnás temetéssel. Az egyes síremléken a

felperes édesapja és unokája névtábláját is elhelyezték. Az e sír melletti sírhely gondozatlan volt.

2011 januárjában a felperes nagybátyja, **P.A.** elhunyt. Ben élő leszármazói az egyházfenntartói járulékot 5 évre visszamenőlegesen az alperesnek kifizetve, közvetlenül a felperesi hozzátartozók sírhelye melletti sírhelybe temették el, urnás temetéssel. E tényről a felperest nem tájékoztatták. A felperes csak 2011 júniusában észlelte a temetés tényét, ekkor a református lelkésznel kifogásolta, hogy hozzájárulása nélkül engedélyezte az egyház a sírhely használatát, annak ellenére, hogy azon neki rendelkezési joga állt fenn. Állította, hogy az édesapja 1967-ben kettős sírhelyet igényelt, s a sírhely feletti rendelkezési jog édesapja halála után őt illette meg. Később **P.A.** leszármazói urnás síremléket állíttattak, mely felperes hozzátartozóinak síremléke mellett került elhelyezésre. Felperes ezt is kifogásolta, mert ő szeretett volna kettős síremléket állítani.

A felperes módosított keresetében kérte kegyeleti joga megsértésének megállapítását és az alperes 500.000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezését. Kifejtette, hogy **P.A.** értesítés nélküli odatemetésével a rendelkezési joga sérült, ami egyben a kegyeleti joga sérelmét jelenti. Az alperes törvényi kötelezettsége ellenére nem vezet nyilvántartó könyvet, melyből a kettős sírhely léte megállapítható lett volna, tehát magatartása jogsértő. Elismerte, hogy az édesapja és annak testvére megegyeztek abban, hogy egymás mellett kívánnak nyugodni, erre tekintettel a jelenlegi elrendezés azért is sérti a kegyeleti érzéseit, mert édesapja és **P.A.** urnája nem közvetlenül egymás mellett van, hanem külön sírban. Hivatkozott arra is, hogy a nagymama holtteste ebben a sírban - vagy a két sírhely közötti terület alatt - került elhelyezésre, amely területet most útként használnak, s ez ugyancsak sérti a kegyeleti jogait.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes rendelkezési jogát, illetve azt, hogy **P.A.** eltemetésénél tanúsított magatartásával a felperes kegyeleti jogát megsértette. Nem vitatta, hogy nyilvántartással nem rendelkezik. A temető az 1990-es években került az államtól a tulajdonába, a korábbi fenntartó nem adott át részére ilyen dokumentumot. Jogszabályi kötelezettségének most kíván eleget tenni, és megkezdte a temető felmérését. Kifejtette, hogy az adott sírhely gondozatlan, jelöletlen volt, nem volt ismert számára, hogy az a mellette levő felperesi sírhelyhez tartozna, amit egyebekben a felperes nem is igazolt. Állította, hogy **P.A.** temetése során semmiféle olyan jelet nem észleltek, ami korábbi sírhelyhasználatra utalt volna.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kifejtette, hogy a jelen eljárásban az 1959. évi Ptk. szabályai az irányadók, amelyek 85. § (3) bekezdésében szabályozott kegyeleti jog az elhalt személy emlékének méltó megőrzésével kapcsolatos jogosultság, az elhunyt emlékének ápolásához fűződő jogot jelenti, valamint azt, hogy az elhunyt emléke személyhez fűződő jogot sértő magatartással se legyen sérthető. A felperes által kegyeleti jog sérelmeként megjelölt alperesi magatartás ténylegesen a sírhely feletti rendelkezési jog megsértése lehetne, amely akkor sem minősülne kegyeleti, illetve személyiségi jogsértésnek, ha bizonyított lett volna a perben a felperes rendelkezési joga. A meghatározott helyre való temetkezés joga az adott ember személyiségének nem olyan lényeges vonása, amely önállóan védett személyhez fűződő jogot jelentene. Egyébként a felperes is elismerte, az elhunyt hozzátartozó kívánságának megfelelő eltemetés valósult meg, amely egyezik a felperes édesapjának kívánságával. Megállapította, hogy az alperes személyiségi jogsértést néhai **P.A. cs-i** temetőben az adott helyre történő eltemetésével, illetve annak engedélyezésével nem követett el, erre tekintettel a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének teljesítését. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság eljárási

szabálysértést követett el, mert nem bizonyosodott meg arról, hogy az alperes képviselte érvényes-e, szabályos-e. Az alperest ugyanis a lelkipásztor és a gondnok együttesen képviselheti, amely a meghatalmazáson nem így történt. Érdemben kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem derül ki, miért nem teljesítette a felperes által kért tanúbizonyítást. Utalt arra, az a tény, hogy az alperes nyilvántartási könyvet nem vezet és így a síremlékkal nem jelölt sírok beazonosítása nem lehetséges, önmagában megvalósítja a kegyeletsértést.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, az 1952. évi Pp. 23.§ (1) bekezdés g) pontja szerint a jogi képviselet nem volt kötelező, az egyházfőhatóság igazolása szerint az alperest a lelkipásztor és a gondnok együttesen képviseli, az elsőfokú bíróság mindkettőjüket nyilatkoztatta. Egyebekben a felperes a bizonyítási indítványát visszavonta, tehát helyesen járt el az elsőfokú bíróság amikor mellőzte a bizonyítást. Kérte a felperest másodfokú perköltségben marasztalni.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása alapjául szolgáló tényeket helyesen állapította meg és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével, helyes jogszabályok alkalmazásával, helytálló jogi következtetésre jutott, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, utalással a Pp. 254. § (3) bekezdésére - helyes indokai - alapján helybenhagyta.

A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakra utal:

Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el. Az alperes által - Kaposvári Törvényszék 13.P.20.638/2018/10/A/1. szám alatt - csatolt „Egyházfőhatósági igazolás” szerint az alperes képviseletét együttesen jogosult ellátni a lelkipásztor és a gondnok. Az elsőfokú eljárásban mindketten nyilatkozatot tettek, az alperes képviselete szabályszerű volt, meghatalmazás becsatolására nem került sor, az nem is volt szükséges.

Alaptalan a felperesnek az a hivatkozása is, hogy az elsőfokú bíróság indokolás nélkül mellőzte a bizonyítási indítványát. A felperes - a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.638/2018/13. számú - beadványában bejelentette, hogy az általa indítványozott tanúk meghallgatásának mellőzését kéri, így bizonyítási indítvány hiányában az elsőfokú bíróság bizonyítást nem is folytathatott volna, ezért e körben az 1952. évi Pp. 221. § (1) bekezdés szerinti indokolási kötelezettség sem terhelte.

A felperes a kegyeleti jogsértés megállapítása iránti keresetét arra alapította, hogy a perbeli sírhelyre rendelkezési joga van, ezt sértette meg az alperes azzal, hogy engedélyezte az odatemetést. Tényelőadása szerint - amit bizonyítékkal nem támasztott alá - édesapja 1967-ben váltotta meg a perbeli - állítása szerint kettős - sírhelyet az akkor még állami fenntartású temetőben, és édesapja halála után e jog őt illeti. A jelenleg hatályos (145/1999.(X.1.) Korm. rendelet 18.§ (1) bekezdés b) pontja és a korábban hatályban volt, a temetőkről és temetkezésről szóló törvény végrehajtására kiadott EüM rendeletek mindegyike úgy rendelkezett, hogy az egyes és kettős sírhely feletti rendelkezési jog időtartama 25 év. Az alperes a temető tulajdonjogát, illetve üzemeltetői jogát a '90-es években vette át, amely időpontban - a 25 év eltelte folytán - a felperes édesapjának a rendelkezési joga megszűnt. Amennyiben a felperes mégis bizonyította volna az eljárás során, hogy rendelkezési jog illeti meg a perbeli sírhelyre, az alperessel szemben e jogának megsértése miatt szerződésszegésből eredő igényt érvényesíthetett volna. Ez a magatartás nem minősül kegyeleti jogsértésnek, hiszen ahogy arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott a meghatározott helyre való

temetkezés joga nem olyan lényeges vonása az ember személyiségének, amely önálló védelmet kaphatna. Az alperes ugyan jogszabályi előírás ellenére nem vezet nyilvántartást a sírhelyekről, azonban e jogsértő magatartásával okozati összefüggésben a felperest kár nem érte. A felperes azonban saját állításának bizonyítására kísérletet sem tett, bejelentett bizonyítási indítványát visszavonta. Ezzel szemben az alperes bizonyította, hogy az adott sírhely elhanyagolt, gondozatlan terület volt. Az a teljesen bizonytalan állítása pedig, hogy a nagyanyja ebben a sírhelyben nyugszik teljesen valószínűtlen, hiszen a szomszédos sírhelyen állított neki síremléket a felperes édesapja.

Az elhunyt emlékének sérelme, valamint a kegyeleti jog megsértése a temetkezéssel kapcsolatosan alapvetően akkor következik be, ha a sírhelyet, illetőleg a síremléket közvetlenül olyan behatás éri, ami lelki megrázkódtatást jelent vagy ezek közvetlen közelében olyan állapotok uralkodnak, hogy azok különös lelki megterhelést jelentenek a jogosult számára, mivel az elhunytak személyéről megfelelő módon emlékezni nem tud (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.072/2013/4.). A perbeli tényadatokból egyáltalán nem lehet arra következtetni, hogy felperes hozzátartozóinak sírhelye közelében - alperes fenti magatartásával okozati összefüggésben - olyan méltatlan körülmények keletkeztek volna, amelyek a felperes kegyeleti jogainak sérelmével járnak. Az, hogy a szomszédos sírhelyre a felperes nagybátyja került eltemetésre, ilyennek nem minősülhet. **P.A.** eltemettetéséről és síremlékének felállításáról leszármazói gondoskodtak, az alperes ténylegesen nem vett azokban részt.

A kegyeleti jog alapvetően az elhunyt emlékének ápolásához fűződő jogot jelenti, valamint azt, hogy az elhunyt emléke személyhez fűződő jogot sértő magatartással se legyen sérthető. Az alperes magatartása - beleértve a nyilvántartó könyv vezetésének elmulasztást is - a felperes kegyeleti érzésének kinyilvánítását nem sérti, kegyelete kifejezésében nem gátolja (Kúria Pfv.IV.20.134/2013/3.), így a felperes keresete és fellebbezése nem teljesíthető.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján felmerült költségeit maga viseli, köteles továbbá az alperest képviselő ügyvéd munkadíját megfizetni, mely áll az ügyvédi díjszabásról rendelkező 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján megállapított munkadíjból, valamint az igényelt útiköltségből.

A másodfokú bíróságnak a pártfogó ügyvéd díjával kapcsolatos rendelkezése az 1952. évi Pp. 87. § (2) bekezdésén alapul. A felperes személyes költségmentességére figyelemmel a feljegyzett másodfokú eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2019. szeptember 19.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró,
Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró